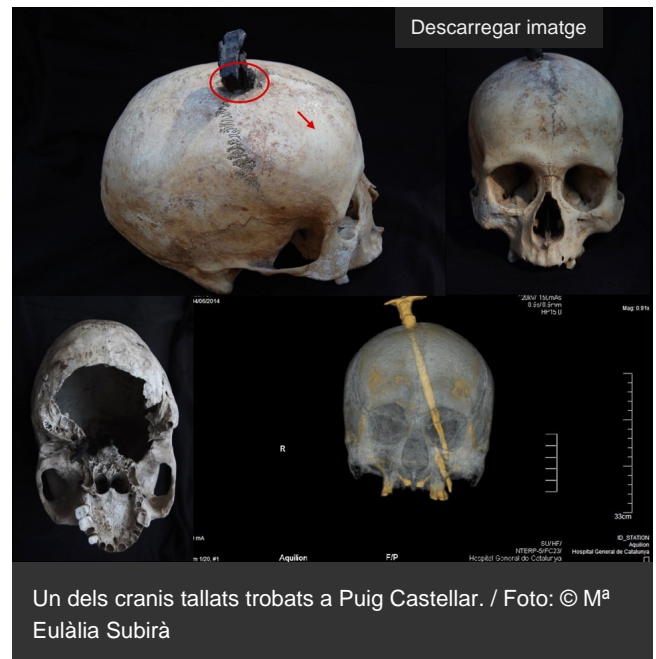

divendres, 21 de febrer de 2025

Anàlisi d'isòtops per 'aportar llum' als caps enclavats ibers

Una recerca on participa la UdL determina que eren homes majoritàriament forans

La majoria dels cranis sotmesos al ritual iber dels caps enclavats [

<http://www.macbarcelona.cat/Exposicions/Historic-exposicions/2015/Caps-tallats.-Simbols-de-poder>], al final del I mil·lenni aC, corresponen a homes nascuts fora del poblat on es van trobar. Així ho revela l'anàlisi isotòpica realitzada a restes esquelètiques de Puig Castellar (Santa Coloma de Gramenet) i Ullastret. La recerca, on ha participat la investigadora Ramon y Cajal de la Universitat de Lleida (UdL), Ariadna Nieto Espinet, s'acaba de publicar a la revista *Journal of Archaeological Science: Reports* [<https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-archaeological-science-reports>]. En l'estudi, liderat per la Universitat Autònoma de Barcelona, també ha pres part personal de la Universitat de Bordeus (França), la Universitat de Tübingen (Alemanya), el Museu d'Arqueologia de Catalunya, el Museu Torre Balldovina i el departament de Cultura de la Generalitat.

Les arqueòlogues i els arqueòlegs empren l'anàlisi d'isòtops [<https://ca.wikipedia.org/wiki/Is%C3%B2top>] estables - els àtoms amb neutrons de més o de menys que no experimenten desintegració radioactiva- per a determinar aspectes com la dieta o l'origen geogràfic dels individus a través d'elements com el carboni, l'oxigen o el nitrogen. En el cas dels ibers, que practicaven la cremació dels seus difunts, els caps tallats representen una oportunitat excepcional per obtenir informació sobre l'estil de vida de les comunitats humanes de l'edat del ferro.

En aquest estudi, l'equip ha analitzat els isòtops d'oxigen (^{18}O) i **estronci** [<https://ca.wikipedia.org/wiki/Estronci>] (Sr/Sr) de set cranis enclavats, sorgits d'una pràctica ritual específica que implica la decapitació. Els isòtops d'estronci s'absorbeixen en les dents durant la seua creació, generant una mena d'*instantània* d'on ha viscut un individu durant la seua infància. La renovació de les cèl·lules òssies acumula signatures d'aquest metall que indiquen els llocs on ha viscut posteriorment. L'estudi dels cranis humans i de restes animals i vegetals ha permès determinar que dels 7 individus analitzats 5 eren forans i només 2, locals.

Els resultats revelen per primer cop una evidència directa dels patrons de mobilitat humana i la seua relació amb el territori a l'edat de ferro al nord-est peninsular. "Aquesta diferenciació reflecteix una societat dinàmica i complexa amb importants interaccions locals i externes", destaca el primer autor de l'estudi, Rubén de la Fuente Seoane.

En aquesta línia, la investigadora del grup de recerca [ARQHISTEC-GIP](https://www.gip.udl.cat/ca/) [<https://www.gip.udl.cat/ca/>] de la UdL Ariadna Nieto Espinet subratlla que l'estudi posa de manifest "la importància de disposar de mapes detallats de l'estrunci biodisponible, que poden afavorir futures investigacions sobre la mobilitat humana i animal a la Prehistòria; una línia de recerca que també estem desenvolupant des de la Universitat de Lleida en el territori de la zona occidental de Catalunya".

Text: Comunicació UAB / Premsa UdL

M É S

I N F O R M A C I Ó :

Article *Territorialisation and human mobility during the Iron Age in NE Iberia: An approach through Isotope Analyses of the Severed Heads from Puig Castellar (Barcelona, Spain) and Ullastret (Girona, Spain)* [<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2352409X25000677?via%3Dihub>]

N o t í c i a **d e** **I a** **U A B** [<https://www.uab.cat/web/sala-de-premsa/detall-noticia/el-ritual-iber-dels-caps-enclavats-mes-complex-del-que-es>]